

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetli tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10.489. szám.

II. Rákóczi Ferenc.

Irta: **Kalmár Antal.**

Haza jött Rákóczi, haza jött Bercsényi — haza jöttek a magyarok ragyogó vitézi! Igy várta az őshajdanban a magyar Csaba vezér hadát, így a mult század ötvenes-hatvanas éveiben Kossuth Lajost, akinek hazatéréséből mítoszt csinált a magyar szabadságot zengő dalos kiömlés:

— Lemegyünk a törökre — ott maradunk örökre!

— Kossuth Lajos befelé —
— Ferencz Jóska kifelé!

Azonban Ferencz József szivárványos cselekedetére szárnyaló ihletséggel borul ma már a magyar nemzet. Az a Szűz Máriás képű szabadság-lobogó, amelyet Lengyelország felől bontott ki a most hazatért nagy halott: a magyar és a Habsburg megértésének örök szimbóluma lehet.

„Recrudescunt inclytae gentis Hungarorum vulnera diutina — megújulnak a nemes magyar nemzet régi sebei és e sebeket fegyverrel kell kivágni, mert félt, hogy különben az ausztriai házvezetes uralkodása alatt erőt vesznek a testnek még ép részein is.“

A nemzetnek vészkiáltása volt az a korszak, mely 1703-ban ezzel a manifesztummal kezdődött meg és amely megtöltötte a völgyeket, bércekről-bérce szálott, hullelt a rónát és fenséges hullámzása 1711-ig tartott. Ez a szörnyű kiáltás megrázta az agyvelőket, éppen úgy, mint 48-ban; fölszigázta a lelkesedést, éppen úgy, mint 48-ban; megnyitotta a várak fegyverkamaráit, éppen úgy mint 48-ban; és csatasorba állította a gazdag főurat és a szegény jobbágyot, éppen úgy, mint 48-ban.

Hazánk legnagyobb nemzetiségei sorakoztak Rákóczihoz — és még azok is, kik labanc-sorban állanak, úgy el voltak telve kuruczérségekkel, hogy a labanc Wesselényi Ferenc, aki a zsbóci csatát egy oláh pópá árulása következtében nyerte meg Rákóczi ellen: jutalmul a pópát fölakasztatta.

Soha szabadságharc nem volt olyan költői képbebeillesztve, mint Rákóczi kuruczforradalma. Rohanó daliák száguldottak végig a mezőkön: és az eltaposott virágokból dal termett. Erdők magányában bujdosott a vezért vesztett kuruc, sóhajtozása bele-

vegyült az erdő zugásába: és ebből is dal termett. Tiszának zajlása, friss hónap hullása, németnek futása, magyarnak szilajsága, csatáknak fürgetege, győzelmek riadalma, seregeknek pusztulása: mindez dallá változott a kuruc lélekben.

A dal meg is maradt, de az a láng, amelyet lobogójával, Rekrudescuntjával ő gyújtott meg, ő szított és nyolcvenen át ő tartott izzásban: ez a láng volt a kuruc lélek utolsó fellobbanása.

1711. május 1-én, Károlyi Sándor gróf, Rákóczi Ferenc hadvezére és helyettese, tizenkétezer kurucsal kiment a majthényi síkra. Ott a kurucok zászlóikat a földbe szúrták, puskáikat gulába rakták, kardjaikat halomba hányták, a zene szólt, az ágyuk háromszoros üdvözletet dörögtek, a német drago nyosok pedig összeszedték Rákóczi zászlóit és a kuruc-szabadság leáldoztával: „Meghalt az Isten!“ „Meghalt a Haza!“ „Meghalt a Szabadság!“ — Kollonics Lipót kardinális pedig kijött megátkozott sirjából, leült a tábor elé — s vigyorogva olvasta a *pénzt*.

Akik a katasztrófa beálltakor nem rakták le fegyverüket a majthényi síkon és nem hódoltak meg a Habsburgoknak: azok szanaszét hanyódtak a világ mind a négy tájéka felé. A forradalom lelke, a kuruc lélek reménye: Rákóczi Lengyelországba bujdosik ki; kedves udvari muzsikuskis cigánya az ország határán maradásra készíti, sirva borul a lábaihoz: „Fölséges fejedelem, itt hagyod a vagyont — keresed a nincsent!“ — s Rákóczi csakugyan itt hagy egy millió kétszázézer hold földet, amai értékben ezer millió koronán felül érő vagyont, hogy rajta a Schönbornok és a Windischgrätzek, a Lobkovitzok és a Lichtensteinok, a cseh és német lézengő Ritterek gyűlöltségek, sáskamódra osztozkodják meg.

Hosszas bujdosás után messzi keleten, a török császár vendégszeretetére szorult, s a Márványtenger partján, a csöndes Rodostóban hunyta le örökálmra szemét.

Fiatalon, alig küszöbén a férfi kornak vont a kardját a magyar szabadság védelmében, és még nem jutott el a férfikor deléig, mikor kezéből a szabadságot védő kardot kiütötték s

ezzel: üressé, sivárrá, céltalanná tették egész hátralévő életét. De bár ideálja, a szabad és független Magyarország porba is omlott: bár az a munka, amelyre egész életét föltette, meg is hiúsult: még sem élt hiába, mert a magyar históriának nemesebb veretű tökéletesebb lovagja, a magyar hazaszeretnek hűségesebb, ragyogóbb emléke nincs ennél a derékon tört életnél.

Rákóczi igaz mivoltában nem volt forradalmi természet: éppen szellemének ideális röpte, erkölcsseinek makulátlan tisztasága miatt. A siker legtöbbször, ha nem is éppen mindig, koncessziókat megalkuvást kíván, — ő azonban nemzete ideális jogaiból semmit sem tudott koncedálni, ő a nemzetnek vérrrel szerzett és vér áron megtartott jogaiból egy betűt sem tudott elalkudni.

Éppen ezért nem is volt szerencsés forradalmi vezér és politikus, de olyan tökéletes ember volt, akiben egybefoglaldott mindaz, ami a magyarban talantum és temperamentum, étika és erkölcs szempontjából nemes és értékes. És ez a mintalovag nagy, nemes és igaz ügyet védett: nemes és tiszta fegyverekkel. Hogy Rákóczi Ferenc alakja annyira kitörölhetetlenül bevésődött nemzetének lelkébe, mint rajta kívül még csak Mátyás királyé és Kossuth Lajosé: annak magyarázatát éppen egyénisége és a magára vállalt munka nemessége adja meg.

A magyar nemzetnek arra az utra kell térni, amelyet Rákóczi mindnyájunk számára kijelölt, de amelyet ő el nem érhetett. Ez az ut a magyar haza *tiszta* függetlenségének szentséges útja, „via sacraja“. Ezen az uton Rodostó után másfél századig egy lépést sem tett a magyar mindaddig, amíg arra, nagy utóda Kossuth Lajos, vaskezeivel rá nem lökte a magyar nemzetet. És habár Rodostó után szunnyadhatott is a magyar függetlenségi eszme másfél századig; és habár Kossuth Lajos után többé egy percig sem szunnyadhat: a magyar nemzet nagy céljainak találkozása mégis csak Kossuth és Rákóczi megszentelt hamvainál ölelkezik össze.

És ebből az összeölelkezésből géniuszoknak ragyogó példája, tetteiknek örökidőkre szóló tanulsága fakad a magyar nemzet számára!

A szent hamvak diadalutja.

II. Rákóczi nagy fejedelem és bujdosó társainak megszentelt hamvai immár hazai földben p hennek.

A világtörténelmi nevezetességű diadalmas utról nagyobb vonásokban igyekezzünk beszámolni.

Október 23-án reggel szállították a „Kelet“-gőzökre azt a hat, egyenkint 1000—1500 kiló súlyu sirkövet, amelyek alatt a száműzöttek közel 200 évig pihentek. A koporsókat a szultánnak régebbi ohajtása szerint csak naplemente után vitték Konstantinápolyban a hajóra, melynek parancsnoka és tisztikara is teljesen magyar s akik a fejedelmek részére előírt üdvözlettel fogadták a menetet.

Másnap a fejedelmi gyászpompába öltözött hajó az Aranyszarv napsugaras kikötőjéből utnak indult és 25-én reggel 9 órakor Constancába érkezett. A koporsókat azonnal áthelyezték a különvonat halottas kocsiába. Ezután a „Kelet“-en bankett volt és Thaly Kálmán, az országos bizottság elnöke a hajóstársaságot felköszöntötte. A különvonat d. u. 5 órakor indult el Verciorovába. A román hatóságok mindenütt nagy előzékenységet tanusítottak.

Október 27-én délelőtt egynegyed kilenc órakor a hamvak hazai földre érkeztek. A határon rövid időre megállott a vonat és tisztelgések után folytonos tarackdurrogás közt vonult be Orsovára. Itt fényes ünnepség keretében vették át a szent hamvakat a kormány, az országgyűlés s a törvényhatóságok küldöttségei.

Thaly Kálmán, az ötös bizottság elnöke nagyhatású beszédben számolt be a hazafias misszió teljesítése után, amelyet ő immár 46 éve folytat. Köszönetet mond Thallóczy Lajosnak a diplomáciai tárgyalások körül végzetekért és Abdul Hamid török szultánnak jóindulatu előzékenységeiért. Az egyházi hatóságokról is elismerőleg nyilatkozik s különösen a hamvakat híven őrző lazaristáknak mond köszönetet. Átadom — ugymond — a szent hamvakat a magas kormánynak és beszámolok a bizottság működéséről ezen felvett és megerősített jegyzőkönyvben, a melyben eljárásunk minden lényeges fázisa részletesen le van írva.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök megilletődve vette át nemzeti hőseinknek visszatért hamvait, hogy örök nyugalomuk helyére juttassák azokat a haza földjében. Emlékük iránt érzett mély tiszteletének kifejezést adva, a kormány nevében először ravatalukra helyezi az elismerésnek és kegyeletnek babérját. Majd az átvételről felvett külön jegyzőkönyvet, mely 8 pecséttel van ellátva, felolvasta Polónyi Géza igazságügy-miniszter. A jegyzőkönyv a következőket tartalmazza:

Jegyzőkönyv

dicső emlékü II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak átadásáról és átvételéről a haza földjén.

I. Ferenc József, dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk ó felségének 1904 évi április hó 18-án kelt legfelsőbb kézírata alapján a magyar királyi kormány II. Rákóczi Ferenc

fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala vegett Törökországba országos bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Dr Thaly Kálmán országgyűlési képviselő vezetése alatt: báró Forster Gyula főrendiházi tag, a Műemlékek Országos Bizottságának elnöke, Fraknoi Vilmos címzetes püspök, Dr Thallóczy Lajos a Magyar Tudományos Akadémia tagja és Dr Török Aurel budapesti tudományegyetemi rendes tanár.

Ez az öttagú bizottság II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társainak hamvait, miután azonosságukról ott, ahol azok eddig nyugodtak, szorgos vizsgálódással teljes bizonyosságot szerzett, átvette, a haza földjére kíserte és ezennel átadja Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnöknek.

Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnök II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak azonosságáról minden kétséget kizáró módon meggyőződve, átvette leülmozott vöröszreldákban:

1. II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvait,
2. Zrínyi Ilonának, II. Rákóczi Ferenc fejedelem anyjának hamvait,
3. Rákóczi Józsefnek, II. Rákóczi Ferenc fejedelem fiának hamvait;
4. Thököly Imre fejedelem hamvait;
5. gróf Bercsenyi Miklósnak és feleségének, Csaky Krisztina grófnőnek közös sírjában nyugvó hamvait;
6. gróf Esterházy Antal hamvait;
7. Sibrik Miklós hamvait

azzal a rendeltetéssel, hogy ezek a hamvak az erről szóló törvény értelmében a hazai földben tetessenek örök nyugalomra.

A hamvak szabályszerű átadását és átvételét Polónyi Geza magyar királyi igazságügyminiszter ebben a jegyzőkönyvben tanusítja, amelyet ő mint a magyar királyi kormányának a hamvak átadásáról és átvételéről a hiteles tanusítvány kiállításával megbízott tagja vett föl.

Ezt a jegyzőkönyvet a magyar királyi miniszterelnök, a magyar királyi igazságügyminiszter, ugyiszintén az említett öttagú országos bizottság tagjai felolvasás után öt eredeti egymással teljesen egybehangzó példányban aláírták és a magyar királyi miniszterelnök, valamint a magyar királyi igazságügyminiszter a példányok mindegyikét hivatali pecsétjével is ellátta. Ennek mind az öt eredeti példányát Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnök vette át, aki az egyik eredeti példányt örök emlékeztetőül az országos levéltárban fogja elhelyeztetni, egy-egy eredeti példányt pedig megküldi a képviselőházaknak és a főrendiháznak, ugyiszintén a magyar királyi miniszterelnöki és a magyar királyi igazságügyminiszteri irattárnak.

Kelt Orsován az Urnak 1906 esztendejében. Mindszent havának 27-ik napján.

A jegyzőkönyvet az országos bizottság öt tagján kívül aláírták dr Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Jekelfalussy Lajos, gróf Zichy Aladár, Josipovich Geza és Polónyi Géza miniszterek. Justh Gyula a képviselőház elnöke és gróf Pejacevich Tivadár horvát bán.

Thaly beszéde közben a Rákóczi-vármegyék alispánjai kiemelték a koporsókat a halottas kocsiból s a perronon felállított ravatalokra helyezve, kivont karddal diszorséget állottak azok körül. Majd a jegyzőkönyv felolvasása után Fraknoi Vilmos püspök Rákóczi koporsójánál misét szolgáltatott s ennek végeztével mély hatást kelteit imát mondott. Ezután a daloskőrök elénekelték a „Boldogasszony anyánk“ kezdetű egyházi dalt, mire Scholz ág. ev. püspök Thököly hamvait áldotta meg.

Ezt követte a ravatalok megkoszorúzása. Justh Gyula helyezte el a

képviselőház koszoruját Rákóczi koporsójára, a magyar nemzet nevében. Thököly koporsójára pedig Rakovszky István, alelnök. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a függetlenségi és 48-as párti nevében Rákóczi szellemének, mely megdicsőült az égből és dicsőült itt a magyar földön, tette le a koszorút. Apponyi gróf szintén Thököly koporsójára tette a párt koszoruját. Nákó Sándor gróf a főrendiház nevében koszorúzta meg Rákóczi koporsóját és Polónyi a függetlenségi párt nevében tett koszorút Bercsenyi és társai koporsójára. Koszorút helyeztek még a koporsókra Andrássy Gyula gróf az alkotmánypárt, Berzeviczy az Akadémia, Csernoch János a néppárt, Steiner Ferenc a délvidéki függetlenségi párt, Polányi Zoltán a romániai magyarok nevében, a tvh. s egyéb küldöttségek az orsovai nők stb. Belgrádból 220 tagból álló szerb küldöttség érkezett s a fejedelem ravatalára szintén koszorút helyeztek: „Rákóczi és dicső társainak, akik a szabadság elnyomói ellen küzdöttek. — A szerbek, a szabad Szerbiából“ felirattal.

Az impozáns keretben lefolyt gyász-ünnepnek méltó folytatása volt az az ut, amelyen át a bujdosók hamvai az ország szívébe, Budapestre érkeztek. A vonat déli 12 órakor hagyta el az orsovai pályaudvart. Orsovától Budapestig mindenütt mélyesges hódolattal és lelkesedéssel áldoztak a nagy fejedelem emlékének. Megható volt a nemzetiségek lakta vidékek hódolata, de különösen fényes, imponáló volt a nagy alföldi városok valóban gyönyörű ünnepe.

Vasárnap reggel 8 óra 35 perckor robogott be a vonat a keleti pályaudvar üvegtetője alá. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hamvai végre tehát az ország fővárosában voltak.

A főváros nevében Bérczy István polgármester fejezte ki hódolatát s ezután kezdetét vette a koporsók leszállítása Szerényi József államtitkár utasításai szerint, aki a hamvak hazaszállításának felelősségteljes munkáját végezte. A sorra, szertartás szerűleg gyászokocsikra emelt koporsók elhelyezése után, megszüntették a harsonák és a menet élén a lovas bandériumokat utnak indították.

Rákóczi, valamint édes anyja és József herceg hamvai egy kocsiba kerültek. A második kocsi Bercsenyi és neje Csáky Krisztina grófné, Esterházy és Sibrik hamvai, míg a harmadikon Thököly hamvai voltak. Vagy félórát tartott, amíg a menet kibontakozhatott; káprázatos képet nyújtván az óriási közönségnek.

A Rákóczi hamvak diadalútjának budapesti állomása, a Szent István bazilika méltó díszszel várta a fejedelmi hamvakat. Egy hölgybizottság, mely száznál több tagból állott Bathány Lajosné grófnéval élén megkoszorúzta Zrínyi Ilona koporsóját a magyar nők nevében. E közben leszedték a koporsókat és felvitték a templomba, a kupola alatt felállított biboros ravatalra. Samassa József egri biboros érsek pontifikált. Előbb „Te Deum“ és utána ünnepi szentmise volt, amelynél Prohászka Ottokár és Szmrecsányi Lajos püspökök segédkeztek. Az ünnepi Istentisztelet a Himnusz hangjaival ért véget s azután megkezdődött a résztvevők elvonulása, illetve a Deákteri templomhoz való zárandóklata, hol Wagner Geza az ev. egyház nevében koszorút tett Thököly koporsójára és Scholtz Gusztáv püspök magas szárnyalasu beszédet mondott. A fejedelmi koporsókhoz egész d. u. 4 óráig sereglett a közönség. 5 órakor kiszállították a szent hamvakat és este 7 óra 50 perckor ugyanazon diszkocsin, amelyen hozták, elszállították Kassára, illetve Késmárkra.

Mesébe illő volt az az ut, amelyet a tetemvívő vonat Kassáig futott meg. A merre haladt, hegyoldalokról és lankás domboldalokról égő máglyák tüze világította meg az utat. Kassára

hétfőn reggel egész korán érkezett meg a vonat. A menet oly hosszú volt, hogy csaknem 2 óráig tartott, míg a dómhoz ért, ahol fényes mise volt és azután a vármegye házában diszközgyűlést tartottak. A fejedelem végleges temetése d. u. 5 órakor ment végbe.

Thököly hamvai egész nap a kassai állomáson maradtak, a melyet diszorség őrzött és éjjel után 1 óra kor vittek el az országos bizottság, valamint a kormány ott időzött tagjai Késmárkra, hova kedden reggel 8 órakor érkezett meg. A budapesti és kassai ünnepek megújultak itt s a nemzet hódoló tisztelete mellett helyezték el örök nyugalomra Thököly koporsóját is. A kormány tagjainak nagyobb része a vármegyék küldöttségeivel részt vett ezen a temetésen is.

Vármegyénk képviselőtételén Ugron Ákos főispán, Dr Damokos Andor alispán, Ugron Zoltán föld-birtokos, volt országgyűlési képviselő vettek részt, akikhez Budapesten szép színes díszmagyarban Pálffy Aladár munkatársunk is csatlakozott.

A kassai nagyharang zugása bejárt a egész országot és hálát zeng a hazatért nagy fejedelemnek, de hálát zeng a magyarnak is. Hálát Rákócziának, mert már a hazatérése varázsával egygyé, osztatlanul ünneplővé tudott tenni bennünket, de hálát a nemzetnek is, mert méltóságban, áhitatban ez az ünnepnap paratlan volt az egész világon. Szent hamvak, pihenjétek! Ez a temetés muatta meg, hogy Magyarország még mindig a Rákóczi Magyarországa.

Rákóczi ünnepélyek városunkban.

A hamvakat szállító fekete vonat célhoz ért. A bujdosók itthon vannak. Minden igaz magyar szív hangosabban dobog, minden szem örömkönnyeitől nedves és minden alk hálaimeit repit a mennyek urához, hogy annyi homály után egy kis sugart is juttatott s a hosszú, lomha évek hő vágyait valóra válta engedte. Hiszen, kinek nem fajt az, hogy nemzeti történelmünk kimagasló alakjai idegenben pihennek s meg csak nem is mehetet el a nemzet, hogy evenként koszorúkkal és könnyeikkel röjje le sirjukon a kegyelet adóját. Vagy kinek ne fáj volna az a sötét paragraphus, (a már eltört 1715. XLIX.) mely még emléktől is el akart tántorítani? Egyszerű és könnyű rá a válasz. Rákóczi és társai a miéink voltak. Lelkünk oly erősen összeforrt szellemeikkel, hogy feladni nem, csupán csak napról-napra jobban szeretni lehet őket. Gyászos napok voltak reánk azok, melyek folyása alatt tal tudtuk őket magunktól. Örömapok ezek, midőn egészen a miéinknek mondhatjuk. És ennek az öröme adott kifejezést városunk közönsége is, a miók ünnepélyeket rendezett a hősök nagy emlékére.

A városi képviselőtestület, élén Gotthárd János polgármesterrel, ugyiszintén a vármegye tisztviselői kara Ádám Albert főjegyző vezetése alatt, nemkülönb a kir. törvényes és ügyész Dr Bodolla Gábor elnökkel, szóval az összes hatóságok, tanintézetek és testületek résztvettek a róm. kath. plebánia templomban megtartott ünnepi szent misén, melyet fényes segédlettel Gróf Mikes János főesperes-plebános, II. Rákóczi fejedelem hűkísérőjének: Mikes Kelemennek egyenes leszármazottja pontifikált. A plebánia templom különben zsúfolásig telve volt ünneplő közönséggel és szent mise után „Te Deum“ következett.

A Himnusz zárta be az ünnepi Istentiszteletet, honnan a hivatalos testületek az ev. ref. templomba vonultak. Itt Bod Károly ev. ref. koll. nyug. pap-tanár mondott szíveket felemelő, igazán hazafias, megható imát s a Himnusz eléneklése után a városi képviselőtestület diszközgyűlés megtartására a városház tanácskozó termebe gyülekezett.

Gotthárd polgármester röviden megnyitotta a diszközgyűlést a Rákóczi képevel díszített teremben és felolvasta a tanács javaslatát, mely szerint II. Rákóczi Ferenc Erdély utolsó választott fejedelme és bujdosó társainak soha el nem múló érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti. A tanács javaslatával kapcsolatosan S. o. Gáspár róm. katolikus főgimn. igazgató, képviselőtestületi tag emelkedett szólásra. Elfogadja a tanács javaslatát és egyszersmind nagyszabású emlék-beszédben méltatta a bujdosók érdemeit. A közgyűlés tagjai valósággal átszellemlülve hallgatták a magyar nemzet dicsőséges szenvedéseiből összefont szingazdag, történelmi igazságokat tartalmazó beszédet, melynek nyomán egyértelmű élnzés és tapsvihar keletkezett; jeleül annak, hogy mindnyájunk szívét áthatotta a magasztos pillanat.

Az így elfogadott tanácsai javaslatot határozatképpel jelentvén ki, a polgármester a diszközgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítéséről nyilatkozott és a gyűlést berekesztette.

Fél 11 órakor az ev. ref. kollegium ifjúsága rendezte ünnepélyét. Bár a Biró és Solymossy tanárok beszéde igazán szép és lélekemelő volt, mégis az egész ünnepélyt az a benyomást tette reánk, mintha a szereplő tanulók nem vettek volna elég fáradságot maguknak arra, hogy teljesen elkészüljenek, Biró tanár a valláshoz és a magyarok emlékéhez való ragaszkodásra intett, élénk színekkel ecsetelve e nap jelentőségét s szavai oly meggyőzők voltak, hogy midőn beszédét bevégezte, szünni nem akartó tapsvihar tört ki. Solymossy Rákóczi egyéniségéről, jelleméről tartott felolvasást a töle megszokott nagy készütséggel. Mint az igazi hazafiság rettenthetetlen bajnokát, követendő példaképet állította élénk a fejedelemet, aki inkább lemond mindenről s a bujdosás szenvedését választja, mintsem hogy hűtlen legyen elveihöz. A többi pont nem úgy sikerült, mint a hogy a kollegiumtól már megszoktuk.

11 órakor a realban volt ünnepély, hol Nosz tanár tartott Rákóczi és bujdosó társairól beszédet. Hosszu fejtegetésekbe nem bocsátkozunk. A ki már hallotta Nosz tanárt beszélni, az erről is tud magának képet alkotni. Igen jól sikerült és frappáns volt a felső osztály néhány tanulójának korhű jelműben való szereplése is s a közönség, mely a termet zsúfolásig megtöltötte a legkellemebb emlékeket vitte onnan magával.

Este a Budváron örömtűz volt, de nem sokáig tartott, pedig az előkészület hozzá elég nagy volt. A Kuharon szintén áldoztak a hősök emlékének, a mennyiben a helybeli gyógyszerész gyakovnok, lapunk egyik munkatársa, egy tüzerönkéntes és szintársulatunknak pár tagja új tárlálmányu eszközökkel szép tűzijátékot produkáltak. (Kár, hogy nem jobban látható helyen csinálták.)

Este a Budapest-szálloda színháztermében Rákóczi ünnepélyt rendezett Székelyudvarhely város közönsége Hevesi szintársulatának közreműködésével. Az igen tartalmas és változatos műsor a Rákóczi-nyitányval kezdődött. Ezután ifj. Solymossy Lajosnak sikerült és hatásos prologia következett. A benne szereplő színeszék is jól játszottak, kivéve Rákóczi személyesítőjét, — azt nem hallottuk... A műsor 3. pontja Zrínyi Ilona jellemzése volt, ezt a feladatot Schiller Irma polg. isk. igazgatónő fényesen oldotta meg igen értelmesen, vonzóan és alapos tanulmányra valló beszédben. Könyved, egyszerű modorban, kerestelen szavakkal mutatta be hallgatóinak a hű hitvest, a gondos anyát, a hazáját lángolón szerető honleányt: Zrínyi Ilonát. A közönség mindvégig élénk figyelem-

A KÖSSZETEK FÉRBERTC ÁTAL ALAPÍTOTT
Magyar Általános Ritmizált Részvételtársaság
udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselete Betegeh Pál és Társa
cégnél Kossuth Lajos utca 31. szám alatt van.

mel hallg
hadnagyá
a strázsán
való vice
Groákne
melodráma
Nosz Gus
meg besz
Ferencről
merést é
Márkus
fogságba
oly megk
közönség
A műsor
dal volt,
bájosan
szinte to
gyönyörű
mélését.
volt rend
„Magyar
kezelt. A
és egésze
és dicsér
ünnepel
telt. Ez
részben
lovasszol
béli szeg
kony nő

Rákóczi

Irta:

A ves
lankadni
ságharc,
Magyaron
megérkez
István, C
Pekry L
első dolg
Gyula f
gyűlés
magyar
sót a szá
Gr Pekry
sedéssel
delmév
fejedelmi
küldöttsé
Mihály F
Lázár F
több főn
a szeged
Pekry
a fővezé
ból 170
vel újra
indult, d
vel új lo
Forgach
mintegy
jött az
Forgach
alatt ke
zérre né
ténelműl
történt
déli sz
vették, l
tetett s
ták a sz
gényebb
keblüket
tatta s
e miatt.
1705 m
tet volt
közt U
kiismer
felkelés
meg is
várhele
képesek
rég ostr
jun. 15
kezeben
Rákóczi
rint Erd
delmi z
Azon
jában,
ség ért
székely
Pekry L
a három
Péter L
székely

mel hallgatta. Ezt követte a „Hajduk hadnagyá”-nak első felvonása, mely a strázsamester izléstelen és oda nem való viceit leszámítva, jó volt. Özv. Groákné a Rákóczi Rodostóban című melodramát hatásosan adta elő. Utána Nosz Gusztáv realisk. tanár tartotta meg beszédét Thököly és II. Rákóczi Ferencről. Szabatos előadásáért elismerést érdemelt. Baghy Gyula és Márkus Lenke II. Rákóczi Ferenc fogságából játszottak el egy részletet oly megkapó drámai erővel, mely a közönséget a könnyezésig meghatotta. A műsor legszebb pontja a Tulipán dal volt, melyet Balla Mariska oly bájosan énekelt, hogy a hallgatóság szinte tombolva követelte ennek a gyönyörű melódiájú dalnak a megismétlését. Az élőkép ügyesen és jól volt rendezve. Legvégül Baghy Gyula „Magyar zene” című előadása következett. A színtársulat eme legtehetségesebb tagjának előadása méltó és dicséretes befejeése volt a Rákóczi-ünnepnek. A színház zsufolásig megtelt. Ezen estély tiszta jövedelme részben II. Rákóczi Ferenc kassai lovasszobrára, részben pedig a helybeli szegény tanulókat segélyező jótékony négyesület javára fordítatik.

Udvarhelymegye

Rákóczi szabadságharcában.

Írta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(4. folytatás.)

A vesztett holdvilági csata miatt lankadni kezdett az erdélyi szabadságharc, de új lendületet adott a Magyarországról bejött segédhadak megérkezése. Vezére Thoroczkay István, Csáky László, Teleky Mihály, Pekry Lőrinc és Mikes Mihálynak első dolga volt, hogy 1704. júl. 5-re Gyulafehérvárra országgyűlést hirdessenek, hová a magyar megyék, a székely székek, sőt a szászok követői is megjelenve, Gr Pekry indítványára óriási lelkesedéssel egyhangulag Erdély fejedelmévé választották Rákóczit. A fejedelmi diplomát lényes országos küldöttség, melynek élén Gróf Mikes Mihály a székelyek generálisa, gróf Lázár Ferenc csiki főkirálybíró és több főnemes állt, vitték Rákóczinak a szegedi táborba.

Pekry Lőrinc lett most okt. 7-én a fővezér, a ki a lekencei táborból 1704. nov. 7-én kelt rendeletével újra szervezni kezdte a lankadni indult, de a segélyhadak bejövetelével új lobbort vetett szabadságharcot. Forgách-Simon gróf is nagy sereggel, mintegy 15.000 emberrel, ágyúval jött az erdélyiek segítségére. Rákóczi Forgáchot 1704. dec. 20-án Lipótvár alatt kelt rendeletével erdélyi fővezérré nevezte ki. De itt is mint történelmük majd minden lapján megtörtént a visszavonás, mert az erdélyi székely főnemesek rossz néven vették, hogy fölébük idegen helyeztelet s a bejött kurucok is csufolták a székelyeket, a kik bizony szegényebbek voltak mint ők, de azért keblüket ugyanazon szentügy dobogtatta s nem szívesen léptek táborba e miatt. Ugy annyira, hogy Rákóczi 1705. márc. 18-án Egerből rendeletet volt kénytelen kiadni a többi közt Udvarhelyszéknek is, hogy lelkiismeretesebben vegyenek részt a felkelésben. Rákóczi rendeletének meg is volt a hatása, mert az udvarhelyszékiek segítségével voltak képesek csak Forgách hadai a már rég ostromolt Medgyest bevenni 1705. jun. 15-én. Erdély megint a kurucok kezében volt úgy, hogy szept. 25-én Rákóczi értesítette a széket, miszerint Erdélybe jön elfoglalni a fejedelmi széket és beiktatni magát.

Azonban Szibónál, épen ezen útjában, Herbevillevel szemben vereség érte 1705. nov. 11-én, mert a székely seregek, az udvarhelyszékiek Pekry Lőrincel Fejérvár és Szeben, a háromszékiek és csikiak Kálnoki Péter Brassónál voltak, úgy hogy székely kuruc a zsbíói útközvetben

alig volt s így igen kevesen voltak a fegyelmezett zsoldosokkal szemben.

E vereség után a szabadságharc első felvonása be volt fejezve Erdélyben, mert a kurucok úgy Fehérvárnál, mint Brassónál is vereséget szenvedtek, de nem hagyhatjuk említés nélkül a segesvári országgyűlést 1705. dec. 15-én, melyet Rabutin és a gubernium hívott össze, a hová a nemesség megindoztatott a hűségük letételére. S ezzel meg is kezdődött az adóztatás Udvarhelyszéken, mert már erre az országgyűlésre e székeknek kellett szállítsa az élelmiszereket, sőt katonaságot is küldött a német a falvakra, ahol a katonák rettenetes pusztítást vittek véghez mindenben, amihez csak hozzá férhettek Udvarhelyszékről bizony kevesen vehettek részt a segesvári országgyűlésen, mert ide külön komiszáriust küldtek ki 1706. márc. 2-án, aki a nemességétől a hűségüket bevegye. Az országgyűlés eredménye a rettenetes adóztatás volt s nem csodálhatjuk, ha az erőszakkal behódítottak a Pekry Lőrinc megjelenésére újra fegyvert fogtak a fejedelem hűségére, hiszen beáttak, hiába hódolnának a németnek, az eredménye ugyanis csak a kínzás, sarcolás és nagy foku adóztatás volna. Nem volt szent a német előtt semmi Etéden az eklézsiá ezüst poharát is el akarta venni egy Toller ezredbeli komiszárius s csak nehezen tudta Nánássy Mihály esperes magát és a poharat 40 arannyal megváltani Marosvásárhelyen, ahova fogságba vitték volt. (Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

KRÓNIKA.

Budapest, 1906. okt. 28.

A nagy ünnepség im, lezajlott Rákóczi végre itt pihen Kuruc-vértől bőven megázott. Hazai földnek mélyiben.

Mikor végig rohant az éjben A hamvakat hozó vonat, A hegyek s völgyek megremegették Az édes, bus teher alatt.

A vén erdők ősrégi fáit, Mint ismerőst köszöntik őt, Tán társival köztük bolyongott Régente.....kétszáz év előtt.

S mikor az éj sötétje oszlott S kelet felől pirkadni kezd, Hajnali álmából riadva, Már talpon egész Budapest.

Kiáll az utra minden ember, Nő, gyermek, ifjú és öreg, Virággal ékes házak ormán, Zászlók lobognak, lengenek.

Egekbe nyuló tarka póznák, Diadalivék itt meg ott, S milliónyi néptől roskadoznak Az erkélyek és ablakok.

És minden arcon, minden szemben, Valami nagy csodás öröm... — Egyszerre felzug a kiáltás: Rákóczi jön! Rákóczi jön!

És méltósággal, csöndbe, lassan Megindult utján a menet, Szent ihletében lát csak ilyet A felcsigázott képzelet.

Káprázatos volt, csodaszép volt, Valóra vált tündérrege Szabadságért halt kurucoknak Feltámadt, büszke serege.

Nemcsak a bujdosó vezérek Voltak e szent órában itt, Éreztük százezer kurucnak Csattogva szálló lelkeit.

Bár lennének köztünk örökké, Kurucok fényes lelkei, Köztünk, velünk, vérünkre válva, Tanítva bátran küzdeni.

Tanítva élni a hazáért, S meghalni érte hogyha kell, »Pro Deo et pro libertate«, Varázssos, szent igével!

Fenő.

— **Mindenszentek** napját, a halottak emlékűnnepét tartja ma az egész keresztény világ. Ma este ki-gyulnak a sirok mécsesei és mindenki felkeresi a halottak csendes birodalmát. Vajha elhalt nagyjaink jó példája, melyre ilyenkor emlékezünk, követőkről talán minél szélesebb körben.

— **Az őszi idő** legbiztosabb jelét a fák kopasz ágain kívül — nagyobb városi szokás szerint — nálunk is az aszfaltfőző üst párolgása jelzi. Par nap óta nagy ügybuzgósággal csakányolják a repedéseket és forró aszfalt lavinával tüntetik el a folytonossági hiányokat — járó kelő közönségünk nem nagy gyönyörűségére, de az aszfalt-járóút épségének fontartása végett okvetlenül szükséges munkálattal.

— **Az adóprés** vármegyénk egyes községeiben túlságosan szorongatja a lakosságot. Panaszkodik, hogy elterve a lapunkban is annak idején közzölt pénzügyminiszteri rendeletről, az előjáróságok a mult és jelen évi adókért foglalásokat eszközölnek, kamatokat és záloglási költségeket vesznek s a közönséget így valósággal zaklatják. Hogy mennyiben igazak ezen állítások, az illetékes hatóság-nak módjában áll meggyőződést szerezni és a közvéleményt helyesen informálni, megnyugtítani.

— **Színészet.** Vasárnap a Bánkbánt adták s ezuttal megmutatta közönségünk is, hogy tud lelkesedni nagy honti írók alkotásai iránt. A nézőtér zsufolásig megtelt, no de a színészek is kitettek magukért, a mennyiben ilyen játékot még mióta ismerjük őket — nem produkáltak. A szereplők közül kimagaslott Baghy és Halasi Mariska, a kik igazán nehez szerepüket megértették, át-erzték és kellőképpen kifejezésre juttatták Halasi M. a szenvedélyek hangját jól etalálta, Baghy még nagyobb színpadokra is beváló erőt vitt be alakításába Jó volt még a Nemenyi, Márkus Lenke és Halasi Bela játéka, a többieké középszerű. Hetfőn a Rákóczi-ünnepély volt, amelyről más helyen számolunk be. Kedden a »Vigözveg» ment Balla Mariskával a címszerepben. Közönség kevés volt, világítás gyatra; mind-emellett a színészek igyekeztek jól és gondosan játszani s ha talán mindennél nem is excelláltak, mégis a közönség kellemes benyomásokkal távozhatott a színházból. Balla Mariska ezuttal jól játszott. Mellette Tibor Lóri, Rónai Gergely és Hegyessy működtek a siker érdekében s úgy egyenkint, mint összesen meglátszott, hogy nem pusztán hatás vadászat a céljuk, de erzés, lélek van játékukban. Tetszett a Buday Ilonka, Pintér M. és Bekesiné tánca is. A többi szereplők közül gondos játékkal Medgyaszai és Nemenyi is felemlítést érdemel. (B-y)

— **Hadak utja.** Budapest főváros, az ország szíve, az eddigi Csömör-utat Bercényi-utnak es a Kerepesi-utat Rákóczi-utnak nevezte el.

— **A haltenyésztes jövedelmezősége.** A veszprémi káptalan Jutas puzta és Miklód között elterülő birtokán másfél katasztrális tóhalgazdaságot rendezett be próbára. A napokban történt meg Landgraf János miniszteri osztálytanácsos, halászati főfelügyelő jelenlétében s utasításai nyomán a tónak a lehalászása. Az első esztendő eredménye 236 kilogramm hal volt, amelynek kilogramm-ját 1'60 koronával értékesítették. A holdankinti jövedelem 147'20 korona volt. A kedvező eredményen felbuzdulva, a káptalan 100 holdas tóhalgazdaság berendezését tervezi. Nálunk is volnának haltenyésztesre alkalmas tavak, de nincsenek arra való emberek, akik felhasználva a természet által önként kínál alkalmat, jövedelmező forrásá tegyék.

— **Izlésteleenség vagy tudatlanság-e?** Nem tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a helybeli tisztviselői

kör által bérelt helyiségből kidugott nemzeti lobogó, megfelelő helyén nem volt és azok között, akik látták — méltó visszatetszést keltett. (Be-küldték.)

— **A róm. kath. plebánia templom** belső javítása és díszítésére adakoztak (VII. közlemény) özv. Gonda Jenőné 5. számú gyűjtőívén: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök 1000 K. gróf Zichy Gyula pécsi püspök 200 K. Vaszary Kólos esztergomi érsek 100 K. Városvy Gyula kalocsai érsek 50 K. Klein Zs.-né s Géza Budapest 200 K 75 f. összesen 1550 K 75 f. — Baranyai Gyuláné 39 számú ívén: Baranyai Gyula, Baranyai Gyuláné 4—4 K. Baranyai Margit és Mariska, Dobay Zoltán, Péterffy István, Kun Illyés Vilmosné 2—2 K. Mikszit Aladár Gyimes, Dr Balázs Lajos, Piszik Lipót, Köllő István Csikszereda, Csikszár Károly, Ambrus Dénes, Kiss Gábor, Vass Dénes, Schwesler József, Pálffy Aladár, Benkő Jakab, Bocz Endre, Loschdorfer Aladár, Kozma Aladár, Gyertyánffy Boldizsár, Dobribán Péterné, özv. Nagy Sándorné, Ferenczy Győző, Puhar Alajos, Gál Sándor, Kapossy Gyula, Wegár János, Bálint Alajos Tóth Vilmos, Farkas Imre, Nagy Erzsike, id. Nagy István 1—1 K. összesen 43 K. — Janó Ferencné 33 sz. ívén: több községekben 30 adakozótól összesen 20 K 50 f. — Tamás Ignácné 43 számú ívén: Szakács Tamás, Kézsmárky 20 K. Dr B.-né, Tamás Balázs 3—3 K. Barabás János 2 K. Galgozci Istvánné, Kerekes Ferenc, Oláh Ferenc, Pál Tamásné, Ferenczy István, Szabó György 1—1 K. Kun Lajos 50 f. Székely Lajosné, Jaklics György, Nándori Lajos, Ipo Zsigmondné, Benedek Áronné, Fülöp Istvánné 40—40 f. összesen 36 K 90 f. — Homolay Lajosné 3 számú ívén: Homolay Lajosné 10 K. Kabdebó Istvánné 5 K. Dr Kovácsy Albertné 3 K. Dr Daróczy Ignác, Mátéffy Domokos 1—1 K. Gangy András, N N 50—50 f. összesen 20 K. — özevy Ugron Istvánné 103 számú ívén: Ugron Ákos 5 K. Ugron Istvánné 4 K. Ugron Zoltán 1'09 f. összesen 10 K 9 f. — Papp Jánosné 73 számú ívén: Zakariás Anna, Papp János 5—5 K. Szabó Nándorné 4 K. Barabás Béláné, Bartos József, Szabó Pálné 2—2 K. Kállai Józsefné, Papp Gyula, Papp Lajos, Papp Miklós, Gáspár József, Balázs Alajosné 1—1 K. összesen 26 K. Péterffy Lőrinc plebános Szentantmas betizedett igéret 10 K. 7 gyűjtőív összege 1717'24 K. 1—VI. közlemény 2011'37 K. öszs. 3728 61 K. Fogadják a nemességünk adakozók ez uton is hálás köszönetünk.

Székelyudvarhely, 1906. október 16.

Gróf Mikes János Paschek Viktor, főesperes-plebános, bizottsági pénztárnok bizottsági elnök.

Háziipar a Homoród vidékén

Népies háziiparunk különböző ága közül kimagaslik a fonás és szövési. Ez a két iparág oly régi, mint maga az emberiség. Inkább az asszonyi nemnek jutott osztályrészül ezeknek az iparágaknak kezelése. Hisz már a példa beszédek könyvéből olvasom, a mint következik: „az erős asszony gyapjat es lent keres és munkálkodik ön kezei ügyességével. Kezét erős dolgokra teszi és ujjai az orsót fogják. Nem felti házát a hidegtől, mert háza népe mind kétszeresen van ruházva. Gyolcsot készit és eladja. Erősség és ékesség az ő öltözete”. Ismerek egy uri asszonyt, a ki életkorára nézve már hetvenkedni kezdett, kitünő gazdaszony volt egész életében, ferjenek egyedüli boldogsága, gyermekeinek hön szerető édesanyja, a háziipar fejlesztésének és terjesztésének igazi munkása és zászlóvivője. Ez az uri asszony Homoródbásfalván lakik, az odaváló gör. kath. esperes plebános: Boér Istvánnak a neje, akire igazán ráillik a példabeszédek könyve fentebbiekben idézett dicsérete az erős és jó asszonyról. Ez a jó papné korával együtt haladott mindig előre a háziipar fejlesztésének útján, különösen a szövésben és varrásban. Az ő háza a versenyképes szöveteknek kiállítására kicsinyben. Lehet ott látni legfinomabb szövétü teli és nyári kelméket, finom abroszokat, szervétákat, ablakfüggönyöket, népies szöveteket, melyekből befolyó szép keresményével a nagyon szerény papi jövedelmet oda emelte, hogy arról a világtól elzárt faluról gyermekeiket a messze távolban taníttatták úgy, hogy ma mindenik gyermekük szép állásban szolgálja a társadalmat. A homoródmási, abásfalvi, szentmártoni, lövétei, keményfalvi asszonyok töle tanulták meg a szövést. Olyan kel-

méket szönek, hogy az bármelyik szövőgyárnak büszkeségére valnék.

Engedjen meg nekem a jó papné, szerénységét nem akartam bántani, de most, mikor a háziipar fellendítésére akkora mozgalom indult meg országszerte, a nyilvánosság előtt meg kellett említeni, hogy ő a háziipar fejlesztésének nagy szolgálatot tészen régi időtől fogva a Homoród vidékén. Kár, hogy a hatóság támogatását nem nyerte meg az ő áldásos működése.

Sok helyen a háziipar kezelése az asszonyoknál arra a száználmas sorsra jutott, mint a szép írás azoknál az egyetemet végzett uraknál, kiknek írása az irodákban csak azért nem válik be, mert a felek nem tudják olvasni. Nem úgy van most faluhelyeken, mint volt régen, amikor az anya leányát addig nem adta férjhez, amíg szőni, fonni, varrni nem tudott. Most a leányaink megtanulnak csipkét kötni, de egy zsákot nem tudnak megfoltozni, mikor azután férjhez mennek, a fehérnemű kelmét kereskedésben vásárolják s mással varratják meg abból az inget férjük és gyermekeiknek, ami pedig egy családban tetemes összeget vesz igénybe. Ez is népünk rohamos szegényedésének egyik hatalmas előidézője, azért nagy szükség volna arra, hogy minden községben lenne legalább egy asszony, olyan mint az abásfaivi gör. kath. papné.

Jakab Lajos,
esperes-plebános.

CSARNOK.

A székelyek reálitörténete 1562—1691-ig.
Írta: Connert János, ford. Balázs Dénes.
(74. folytatás.)

A székely főnépek az országgyűlésekre bizonyos díttai költségeket kaptak volt, melyeket a közszékelyek is viseltek, de a mikhez, mint a következő időszakban majd meglátjuk, a lófők is hozzájárultak. A 60-as években ez a szokás már oly szilárd gyökeret fogott volt, hogy a primorok keserűen panaszkodnak a jövedelem miatt, melyet a két vár kapitányai elhuztak tőlük.³⁷ A meglévő uzust aztán 1594-ben két országgyűlési végzés erősíti meg.³⁸

Ebben a korszakban kezdődnek meg a postalovak állításával való zaklatások. De abból igazi kinszenvedés csak a következő időszakban lesz, mikor aztán majd bővebben szó esik arról.

XVI. A RENDES KÖZTERHEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS KOR-SZAKA 1601—1657-IG.

A székelyek 1602 augusztusában jutottak végleg szabadságaik teljes birtokába, a melyet Báthori Zsigmond 1599 és 1601-ben oklevéllel biztosított volt nekik, de a melyet az országgyűlések ismételen nem ismertek el. A korábbi állapot visszaállítása az adókra nézve a Bástia által a medgyesi gyűlésen (1602 aug.) megerősített cikkelyekben nincs ugyan külön hangsúlyozva és kiemelve, de ki van fejezve adómentességük amennyiben, mely szerint a székelyeket ezen az országgyűlésen a szászokra és a nemesi jobbagyokra kirótt 1 és fél frt. adó fizetésére nem kötelezték.³⁹ 1657-ig tartott el ez az állapot, mikor a köznyomorúság megváltoztatta azt. Előfordulnak ugyan ebben az időszakban is apróbb illetékek, rovatok, miket a székelyekre is kiróttak, de a melyek ezért elvileg elismert adómentességükkel nincsenek ellentétben, sőt azt éppen megerősítik.

Először is a székelyeknek közönségesen a külföldi államokkal, a törökkel és a német császárral való diplomáciai érintkezésekből az országra eső kiadásoknak egy harmadát, mint terhet, hordozniok kellett. E terhekben való résztvevést indokolta az a körülmény, hogy az idegen államokkal való követségi érintkezésből mind a három nemzetnek

a haszna egyaránsu volt. Az országos adóktól pedig személyes hadi szolgálataik alapján, mely a leglényegesebb nemességi jog volt, de a legsúlyosabb nemesi köteleesség számába is ment, fel voltak mentve. A külföldi államokkal való diplomáciai érintkezés oly ügy vala, a melyet a hadmezőn nem mindig lehetett eligazítani, de a mely az ország minden polgárának előnyére válhatott. Párhuzamos jellegű volt ezzel a tengerrel a díttai költség, a melyet a székelyek országgyűlési követeknek fizettek s a melyet adó gyanánt vettek ki, hadi szolgálatot is tevő lófőre és főnépre egyaránt. A két adó egyneműsége s hasonlósága kifejezésre jut abban a kötelezettségben, hogy azokat a hadi szolgálatot tevő főrendek is egyformán fizették. Felöltő körülmény egyedül az, mely szerint a székelyek a követségi adó megszavazásakor az illető országos cikkelyekben nincsenek megemlítve. De viszont országgyűlésileg adófizetésre vagy teherhordozásra, a következő esetekben vannak kötelezve: az 1602-iki medgyesi országgyűlés pl. egy a lófőkre, mint az egy sessió s nemesekre, a császári ajándékok és a követségi költségek fedezéséül 75 dénár adó ró ki, a darabontok személy szerint fizetnek ekkor 10 dénárt. Továbbá egyéb szűkekre 20, a darabontokra és libertinusokra 10—10 dénárt vettek ki.⁴⁰

(Folyt. köv.)

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráuntalva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessék. A Scott-féle Emulsió, mely alfoszorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyógyszerakolajból készül, mindenkor a legkiválóbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek és a sajátos Scott-féle eljárás következtében oly jó ízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legcsekélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsió ennélfogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban.

Jó és olcsó étkezés!

Nem vendéglő!

Finom házi koszt!

Magyar, francia, angol és más leghíresebb konyha!

Szekelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 21. sz. a. (Huszárház) az udvarban.

Háztól elhordva, vagy helyben szervírozva.

Egy adag, 3 tál finom ebéd (csütörtökön és vasárnap 4 tál étel) háztól elhordva havonként 18 frt (36 K), helyben kiszolgálva 14 frt (28 K). — Ugyanígy ebéd, reggeli és vacsorával (reggel bivalyfejtes kávé kifli v. zsemlyével, este különféle sült kóppal és salátával) háztól elhordva egy hónapra 28 frt (56 K), helyben kiszolgálva 26 frt (52 K).

Népkonyha. Egy nagy adag husleves és főzelék sülttel háztól elhordva, havonként 12 frt (24 K). Egy jó adag bivalyfejtes kávé kifli v. zsemlyével 10 kr (20 f).

Mindenki kóstolja meg és azonnal tapasztalja, hogy ilyen pompás és ízletes ételt ritkán vagy soha sem evett. Ezért jótállást, felelősséget vállal:

őzv. Máties K. Szilárdné.

7273—906. tlkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy János Gyula, Fülöp Mózes és a kir. kincstár végrehajtható Balázi Lőrinc s társai bethlenfalvi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 159 K 98 f. 200 K és 80 K 54 f. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, János Gyula székelyudvarhelyi lakos végrehajtható Balázi Lőrinc és társai bethlenfalvi lakosok végrehajtást szenvedők ellen 150 K 98 f. tőkekövetelés és ennek 1905. évi április hó 26 ik napjától járó 5 százalékos kamatai. 82 K 80 f. eddigi a még a jelen kérésért 12 K-ban megállapított, továbbá Fülöp Mózes 200 K követelése s ennek 1901. március 1-től járó 6 százalékos kamatai és 57 K 76 f. költség s a kir. kincstár javára bekebelezett 80 K 54 f. tőke és 8 korona költség a még felmerülhe ő költségek kielégítése végett a székelyudvarhelyi kir. tvszék és kir. járásbírósg területén levő a bethlenfalvi l. r. 96 sz. jtkvben A + 187. 1881 hrsz. a. fekvőkre 351 K, a bethlenfalvi l. r. 266 számú jtkvben A + 727 hrsz. a. fekvőre 26 K, 786 hrsz. fekvőre 119 K, a bethlenfalvi l. r. 214 sz. jtkvben A + 1527 hrsz. a. fekvőre 29 K becsértékben, a bethlenfalvi 94 számú jtkvben A + 185 hrsz. a. fekvőre 320 K és pedig Balázi Ignác, Balázi János, Balázi Anna, Balázi Vilma, Barabás Miklós, Barabás Mihály, Gál Sándor, Sebesi Ákos haztulajdonosok jutalékára is ezennel

megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi november 19-ik napján d. e. 8 órakor Bethlenfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni. Árverezni szándékozók az ingatlanok becsárának 10 százalékos készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek a kiküldöttkéhez letenni.

A kir. tvszék, mint tlkvi hatóság.

Szekelyudvarhelyi, 1906. okt. 5.

Graffius,

5671 1—3

trvszéki egyes bíró,

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni miszerint újonnan berendezett fűszer, festék, fonal, szines fejtők és csemege üzletemet Deák-tér 15. szám alatt megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű kávéimat, u. m.: Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngy kávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Veumann-féle aradi lisztet, továbbá előpatakai, kászoni, Székelyszelters és Baros forrás és ásványvizet, mindennemű olajak, festékek, magyar gyártmányu szoba padló mázjak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petróleumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid áraim, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyra becsült vevőimet biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával letesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átment **BOROK** vannak nagy mennyiségben raktáron:

Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni rizling	80 fillér
Mózes fehér	65 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér
Fehér asztali	45 fillér
Hezsaljai asztali	78 fillér
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér
Tolcsvai számorodni 1900 155 fillér	144 fillér

Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kocsoméll Auvergnes Gris, Farcall Furmin stb. fajta kitűnő palackborok a legolcsóbban kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozhatók. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pincéhez szállítást levonva, a felszámlított áron visszavételnek.

Első Budapesti Malom-építész és Gépgyár képviselője. KÜHNE E mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.